

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2023-2024 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

SABAH
OTURUMU

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

Aldığı Puan

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 3 ve 4. sorular 10 puan; 1, 2, 5 ve 6. sorular 15 puan; 7. soru 20 puan değerindedir.

1. Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde bir ana ile kızı varmış. Ana, gece sabaha kadar iplik eğirir; kız da onu götürüp pazarda satar, nafakalarını böylece çıkarırlarmış. Bir gün kadın gene ipliğini eğirmiş, kızına vermiş. Kız pazarda ipliği satmış; bunun parasıyla ekme alacağı yerde, küçücük bir tencere satılıyormuş -o tencere pek hoşuna gitmiş- parayı vermiş, onu almış. Kız eve dönmüş, evde yiyecek ekme yok, kızın elinde de boş bir tencere... Anası kızmış. Bunlar o gece aç açına yatmışlar.

Bu parçada ana ile kızı arasındaki temel çatışmanın çözümü için bir öneri yazınız. (15 puan)

Bu parçada ana ile kızı arasındaki temel çatışmanın tek bir çözümü yoktur. Öğrencilerden, bu çatışmayı sonlandıracak bir öneri yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Kız, yaptığından pişmanlık duyar ve annesinden özür diler.
2. Tencere sihirli bir tencereye dönüşür ve içinden yiyecekler çıkar.
3. Kız, aldığı tencereyle yemek yapıp satarak ekme parası kazanır.
4. Kız, aldığı tencereyi satıp o parayla ekme alır.
5. Kız, gece boyunca ip eğirip tencerenin parasını çıkarır.

2. O zamana kadar bolluk içinde değildik ama Allah'a şükür darlık da görmemiştik. Seyit Efe, gideceği güne kadar hiçbir şeyimizi eksik etmemiştir. Gittikten sonra da on beş gün boyunca evimizdeki bulgurumuz, yağımızla geçindik.

Bu parçadaki "geçinmek" kelimesinin anlamını bağlamdan hareketle yazınız. Bu kelimeyi, "uzlaşmak, anlaşmak" anlamına gelecek biçimde bir cümlede kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki "geçinmek" kelimesinin anlamını "yaşamak için gerekeni sağlamak" veya bu anlamı karşılayacak farklı bir ifadeyle yazmaları ve bu kelimeyi "uzlaşmak, anlaşmak" anlamına gelecek biçimde bir cümlede kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Parçadaki "geçinmek" kelimesi, "yaşamak için gerekeni sağlamak" anlamına gelecek biçimde kullanılmıştır.
Kitap okumayan insanlarla geçinmek hiç kolay değil.
2. Geçinmek, "eldekilerle yaşamını devam ettirebilmek" anlamındadır.
Gençler, arkadaşlarınızla iyi geçinmelisiniz!
3. Parçadaki "geçinmek" kelimesi, "varlığını sürdürmek" demektir.
Farklı görüşlere sahip olsalar da birbirleriyle geçinmeyi biliyorlardı.

3. Peri Padişahı şaşkın şaşkın etrafına bakmış. Pir'in uzattığı elmayı almış, sarayına gitmiş. Hemen hanımına müjdeyi vermiş. Elmayı Pir'in tarif ettiği gibi soymuş. Kabuklarını cariyelere, beyaz kısmını vezirlere yedirmiş. İç kısmını da hanımı ile kendisi yemiş. Aradan bir zaman geçmiş, Sultan hamile kalmış. Dokuz ay, dokuz gün, dokuz saat tamam olunca Sultan'ın ağrıları başlamış. Nur topu gibi bir kız çocuğu dünyaya gelmiş. Padişah, kırk gün kırk gece şölen yapmış.

Bu parçanın dil ve anlatım özelliklerinden ikisini yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, parçanın dil ve anlatımına yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Sade, akıcı, anlaşılır bir konuşma diliyle oluşturulmuştur.
Farklı cümle yapılarına yer verilmiştir.
2. Parçanın genelinde öğrenilen geçmiş zaman kipi kullanılmıştır. Olaylar üçüncü şahıs ağzından aktarılmıştır.
3. Sade bir dille yazılmıştır ve öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır.

4. Aşağıda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Otuz yaşlarında, hafif sarı esmer, tıknazlığa doğru gidebilecek yapıda, ortadan uzun boylu, genç bir adamdı. Büyük, dalgın bakışlı, çok siyah gözleri vardı. Bununla beraber ilk bakışta insan ne bu gözleri ne de düzgün sayılacak yüzünü görebiliyordu. Ramiz Bey, kendisiyle ilk karşılaşan insanın üstünde daha ziyade anlaşılması güç bir aksaklık duygusu bırakıyordu. Sonradan, kendisine iyice alışınca bu duygunun, ileriye doğru çıkık alnı ve kemikli yüzün düzgün mimarisiyle bütün çizgileri kaçmak istiyormuş gibi birdenbire bitveren çenenin arasındaki uygunsuzluktan geldiğini anladım.

Bu parçadaki kahramanın fiziksel özelliklerinden ikisini yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, bu parçadaki kahramanın fiziksel özelliklerine yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Otuz yaşlarında göstermektedir.
Teninin rengi hafif sarı esmerdir.
2. Tıknazlığa gidebilecek yapıda ortadan uzun boyludur. Genç görünmektedir.
3. Büyük, dalgın bakışlı, çok siyah gözleri ve düzgün sayılabilecek bir yüzü vardır.

5. Aşağıda Yaşar Kemal'in *Ortadirek* adlı romanından bir parça verilmiştir.

İri yarı, beli bükülmüş, sivri çeneli, uzun yüzlü, elmacık kemikleri çıkık, gençliğinde iri gözlü olduğunu gösteren güzel, kara gözlü bir kadındı Meryemce. Tüm dişleri dökülmüş, avurduna geçmişti. Yüzü, gözlerinin kenarları, alnı, dudakları kırış kırıştı. Yeldirmesinin altındaki azıcık kalmış ak, kınalı saçının bir kısmı alnına dökülmüştü.

Bu parçada hangi anlatım biçimi kullanılmıştır? Parçadan örnek vererek yazınız. (15 puan)

Öğrencilerden, bu parçanın anlatım biçimi olan "betimleyici anlatım" ifade etmeleri ve bu anlatım biçimine yönelik parçadan en az bir doğru örnek yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Bu parçada betimleyici anlatım biçimi kullanılmıştır. Meryemce; iri yarı, beli bükülmüş, sivri çeneli, uzun yüzlü, elmacık kemikleri çıkık, güzel, kara gözlü, tüm dişleri dökülmüş ve yüzü avurduna geçmiş olarak tasvir edilip okuyucunun zihninde canlandırılmaya çalışılmıştır.
2. Betimleyici anlatım biçimi kullanılmıştır. Meryemce; yüzü, gözlerinin kenarları, alnı, dudakları kırış kırış, ak ve kınalı saçlarının bir kısmı alnına dökülmüş bir kadın olarak anlatılmıştır.
3. Meryemce'nin uzun yüzlü, elmacık kemikleri çıkık gibi fiziki özellikleri okuyucunun zihninde canlandırılmıştır. Dolayısıyla betimleyici anlatım kullanılmıştır.

6. Onu geç tanıdığım için çok müteessirim. Erken tanımama da hiç imkân yoktu. Gerçi çoğu akşam onun, uzak tepelerden sürüsüyle köye dönüşünü seyrederdim.

Bu parçadaki altı çizili kelimelerin türlerini sırasıyla yazınız. “Çoğu” kelimesini parçadakinden farklı türde olacak biçimde bir cümlede kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki altı çizili kelimelerin türlerini yazmaları ve parçada sıfat olarak kullanılan “çoğu” kelimesini “zamir” olacak biçimde bir cümlede kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. için: edat, da: bağlaç, çoğu: sıfat
Çoğumuz kitap okumayı severdi. (Zamir)
2. edat, bağlaç, sıfat
Eski arkadaşlarımdan çoğunu hâlâ ararım. (Zamir)

7. Aşağıda bir bölümü verilen masalı, konusu “dostluk” olacak biçimde en az beş cümle ile devam ettiriniz. Masalı tamamlamak zorunda değilsiniz.

(Yazınız; cümle sayısı, olağanüstülük, konunun işlenmesi, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben annemin beşiğini tıngır mıngır sallar iken memleketin birinde bir çiftçi ile karısı varmış.

Soruda belirtilen değerlendirme ölçütlerine uygun şekilde yazılmış örnek bir cevap aşağıda sunulmuştur.

Örnek Cevap:

Çiftçi ile karısı, küçük bir köyde yaşamış. Çiftçinin karısı, köyde şifalı bitkiler hazırlama yeteneğiyle tanınmış. Çiftçi ise toprağa fısıldayıp bereketli ekinler yetiştirme konusunda çok maharetliymiş. Çiftçi ile karısı; köydeki herkesle öyle iyi geçinirmiş ki onların yanına gelenler de birbirleriyle didişmeyi ve kavgayı unuttur, birbirlerine dostça davranırlarmış. Fakat bu insanlar, çiftçi ile karısının yanından ayrıldıklarında aralarındaki tartışmalar, hoşnutsuzluklar, huzursuzluklar devam edermiş. Çiftçi ile karısı bu duruma çok üzülürmüş ama ellerinden de bir şey gelmezmiş. Bir gün, elinde sihirli değneğiyle bir peri, bu çiftin penceresinde belirivermiş. Periyi gören çiftçiyle karısı bir şaşırmış bir korkmuşlar ki oldukları yerde donakalmışlar ama peri konuşmaya başlayınca sakinleşivermişler. Kulak verip dinlemişler periyi. Peri; onların herkesle dostça geçinmesini övmüş övmüş de dileyin benden ne dilerseniz, demiş. Çiftçi ve karısının tek dileği, insanların hep dost kalmalarıymış. İnsanlara dostluğu en güzel şekilde anlatabilmeyi, anlaşmazlıkları azaltıp dostluğu çoğaltarak herkesin huzur içinde güzel bir hayat yaşamasını dilemişler.

SINAV BİTTİ.

CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.